

**BESLUIT van GS van Utrecht**

DATUM	16 juli 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2020-0590	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	820D9DFA	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	26 maart 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- kaart planlocatie - maatregelen aanvraag	ONDERWERP	Ontheffing ruimtelijke ingrepen De Voortuin te Woerden

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 26 maart 2020 van Bureau Viridis, namens Stone Real Estate, om ontheffing in het kader van artikel 3.8, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u:

ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede, derde en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden en vangen, verstoren, opzettelijk vernielen van eieren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de platte schijfhoren; van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.34, eerste lid van de wet voor zover dit betreft het uitzetten van (eieren van) de platte schijfhoren, voor de periode van 1 september 2020 tot 1 januari 2023.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op het ontwikkelen van het gebied 'De Voortuin' te Woerden tot een bedrijventerrein. De werkzaamheden bestaan uit de aanleg van twee eilanden met op elk eiland drie gebouwen, verleggen, verbreden, dempen en nieuw realiseren van watergangen en het realiseren van functionele begroeiing. Er wordt ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, van de wet voor wat betreft de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*), voor de periode van 1 september 2020 tot 1 januari 2023.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 14 juni 2020 is de aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De platte schijfhoren is beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep**Motivering**

De platte schijfhoren is in de watergangen van het plangebied waargenomen. De soort is op 25 van de 31 monsterpunten aangetroffen en komt dus verspreid in het gehele plangebied voor.

Door de werkzaamheden zullen voortplantingsplaatsen en leefgebied van de platte schijfhoren in het plangebied worden beschadigd en vernield. Gezien de omvang van de dieren (slechts enkele mm) kan het doden van dieren tevens niet voorkomen worden. Doordat de platte schijfhoren zich het hele jaar door kan voortplanten zal eveneens sprake zijn van beschadigen en vernielen van eitjes van de platte schijfhoren. Om de negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort zoveel mogelijk te verzachten worden mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld. Er zal door de ontwikkeling in totaal 4.050 m² water worden gedempt, maar hiervoor komt 10.090 m² nieuw wateroppervlak terug. 1900 m² bestaand wateroppervlak blijft binnen het plangebied behouden. De nieuwe watergangen worden als eerst gerealiseerd. Door een klein dammetje aangrenzend aan de watergang nog in stand te houden wordt voorkomen dat er al direct tijdens de werkzaamheden water vanuit de watergang het nieuwe deel in stroomt en dat het water in de watergang vertroebeld wordt. Wanneer de graafwerkzaamheden van het nieuw te graven deel afgerond zijn, wordt als laatste het tussenliggende dammetje verwijderd. Hierdoor zal een deel van de vegetatie direct naar de nieuwe watergang inspoelen en de overige watervegetatie wordt zo veel als mogelijk verplaatst (geënt) naar de nieuw gegraven watergangen. Op deze manier zullen de nieuwe watergangen direct geschikt zijn voor platte schijfhoren. Deze staan overigens allemaal ook in verbinding met de bestaande watergangen. Het water zal wel tijdelijk troebel zijn, maar dit zal snel (binnen één dag) naar de bodem zakken. De werkzaamheden in de huidige watergangen dienen uitgevoerd te worden vóórdat de waterplanten zijn afgestorven en de platte schijfhoren zich heeft teruggetrokken in de bodem, dus (voor eind oktober). Verplaatsen van watervegetatie met platte schijfhoren vindt plaats onder begeleiding van een ter zake kundig ecoloog. Voor de platte schijfhoren is de waterkwaliteit van groot belang. Vuil waterlozingen zullen niet plaatsvinden in het plangebied. Het een en ander wordt geregeld in de omgevingsvergunning. De eigenaren van de bedrijven zullen samen een consortium of vereniging van eigenaren oprichten dat zorg zal dragen voor het beheer en onderhoud van het landschappelijke deel van de Voortuin aan de hand van een beheerplan. Dit wordt in samenhang met HDSR geregeld. Het beheer dient toegespitst te zijn op de duurzame instandhouding van het leefgebied van de platte schijfhoren. Dit houdt in dat er gefaseerd geschoond zal worden en alleen wanneer dit echt noodzakelijk is. Doordat dan steeds een deel van de vegetatie met slakken (en andere waterdieren) behouden blijft, kunnen de populaties zich van daaruit weer herstellen. De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. In de bijlage zijn extra maatregelen opgenomen om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. Ondanks deze maatregelen zal niet voorkomen worden dat er verbodsbepalingen overtreden worden. Hiervoor is dan ook een ontheffing nodig.

Bijna het gehele nieuwe wateroppervlak zal geschikt worden voor de platte schijfhoren. Omdat een deel van de watergangen door de hoge bebouwing beschaduwd zal raken zijn deze niet geschikt als leefgebied voor de soort. De landelijke staat van instandhouding van platte schijfhoren is matig ongunstig (Ministerie van LNV, 2006). Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de staat van instandhouding van de platte schijfhoren niet in het geding door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Belang van de aanvraag

U heeft ontheffing aangevraagd op grond van het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De voorgenomen ontwikkeling voorziet in een grote lokale behoefte aan bedrijventerrein en is nodig om te voorkomen dat bedrijven Woerden verlaten. Er zijn geen andere locaties beschikbaar in Woerden. Ook heeft de ontwikkeling van De Voortuin een positief effect op de vitaliteit van de achterblijfolocaties. De Voortuin van Woerden wordt ontwikkeld tot een bedrijventerrein. In Woerden én in de regio is momenteel een groot tekort aan bedrijventerreinen. Het tekort aan bedrijventerreinen beperkt de ontwikkeling van lokale ondernemingen. Dit heeft een negatief effect op de lokale economie en de lokale werkgelegenheid. Realisatie van de Voortuin voorziet in het beperken van het lokale tekort aan bedrijfsruimte, en er zijn naast de Voortuin binnen Woerden geen of niet voldoende alternatieve locaties beschikbaar. De vraag naar bedrijfsruimte wordt extra duidelijk doordat alle percelen in de Voortuin al zijn vergeven aan lokale ondernemingen die de grond nodig hebben voor verplaatsing en/of uitbreiding. Al deze bedrijven zien geen andere ontwikkelmogelijkheid binnen Woerden. De locatie van De Voortuin sluit bovendien goed aan op de vestigingscriteria van bedrijven door de centrale ligging en goede ontsluiting. Als de Voortuin niet tot ontwikkeling kan komen is de kans groot dat deze bedrijven Woerden en de regio verlaten, met als effect verlies aan arbeidsplaatsen en toename van mobiliteit.

Het tekort aan bedrijventerreinen in Woerden leidt ook tot een gebrek aan 'schuifruimte'. Het huidige aanbod aan bedrijfsruimten in Woerden is met de huidige 2% onder het gewenste frictieniveau van ca. 5% van de voorraad (Van Duren et al, 2020). Het tekort aan beschikbare percelen beperkt niet alleen de ontwikkeling van lokale ondernemingen maar heeft ook een negatief effect op de vitaliteit van bestaande bedrijventerreinen.

De vraag naar bedrijfsruimte in Woerden is aangetoond door middel van een ladderonderbouwing door Bureau

Stedelijke Planning (Van Duren et al, 2020). Deze ladderonderbouwing toont aan dat er in Woerden tot 2030 een tekort aan bedrijventerreinen in het gemengde segment is van ca. 10 tot 13 ha. De voorliggende ontwikkeling van de Voortuin voorziet in de realisatie van ca. 4,4 ha uitgeefbaar areaal in het gemengde segment. Dit past binnen het geconstateerde tekort.

Zes lokale ondernemingen uit Woerden gaan zich vestigen in de Voortuin. Deze bedrijven hebben momenteel gezamenlijk 300 werknemers in dienst. Op de nieuwe locatie willen de bedrijven doorgroeien naar een totaal van ruim 500 werknemers. Zonder realisatie van de Voortuin gaat deze werkgelegenheid vrijwel zeker verloren voor Woerden omdat de ondernemingen dan zullen uitwijken naar een andere locatie.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende onderbouwd is. De ecologische impact op de platte schijfhoren is, door het nemen van maatregelen, minimaal en tijdelijk. De staat van instandhouding van de soort komt door het project niet in gevaar. Het belang gediend met het project mag daarom in deze zwaarder wegen dan het beschermingsbelang.

Alternatievenafweging

Alternatieve locatie

Het merendeel van de bedrijven in Woerden verhuist binnen de eigen gemeente (Van Duren et al, 2020). De bedrijven die zich in de Voortuin willen gaan vestigen, komen ook uit Woerden. Als onderzoeksgebied voor alternatieve locaties is daarom de gemeente Woerden gehanteerd. De ontwikkeling van deze locatie is al lange tijd (gedeeltelijk) opgenomen in het provinciaal, regionaal en gemeentelijke beleid en sluit daarmee ook goed aan bij de beleidsdoelstellingen om ruimte te bieden aan bedrijven. Het gaat hier om een uitbreiding van een bestaand bedrijventerrein dat is gelegen in stedelijk gebied. In de gemeente Woerden is ook binnen het bestaande stedelijk gebied geanalyseerd in hoeverre er locaties beschikbaar zijn van voldoende omvang om te voorzien in de voorgenomen ontwikkeling op de Voortuin. Uit de analyse blijkt dat het huidige aanbod niet kan voorzien in de additionele behoefte aan bedrijventerreinen in Woerden. Ook kan de behoefte aan extra benodigde bedrijventerreinen niet worden ingepast in bestaand stedelijk gebied. Voor de platte schijfhoren zal uitwijking naar andere locaties binnen de gemeente niet direct leiden tot het voorkomen van negatieve effecten. Van het voorkomen van platte schijfhoren is maar weinig bekend en de soort zal waarschijnlijk ook op andere locaties voorkomen. Door uit te wijken naar andere locaties zijn negatieve effecten daarom eveneens niet te voorkomen.

Alternatieve planning

Bij de planning van de werkzaamheden wordt steeds rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten. De uitvoeringsperiode houdt rekening met broedvogels en de platte schijfhoren. Een alternatieve planning leidt daarom enkel tot een toename van de impact van de werkzaamheden op beschermde soorten. Voorafgaand aan de uitvoer van de werkzaamheden wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld door een ter zake kundige. In overleg met de uitvoerende partij zal in het werkprotocol een planning worden opgenomen waarin de kwetsbare perioden ingecalculeerd wordt.

Alternatieve werkwijze

Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen dan wel te verminderen. Daarbij wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige beschermde soorten. De werkzaamheden worden in de meest gunstige periode uitgevoerd, dat wil zeggen in de minst kwetsbare periode van de beschermde soorten. Er worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen dan wel te verminderen.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

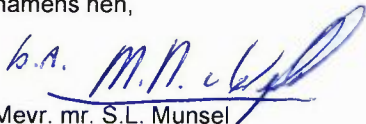
Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan:

- RUD Utrecht, Postbus 85242, 3508 AE Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,



Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van Bureau Viridis, op 26 maart 2020, namens STONE Real Estate B.V. en de aanvulling hierop van 14 juni 2020, gelet op artikel 3.8, van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: STONE Real Estate B.V.

Adres: M.A. Reinaldaweg 34

Postcode en woonplaats: 3461 AL Linschoten

Ontheffing 820D9DFA voor het tijdvak van: 1 september 2020 tot 1 januari 2023

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede, derde en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden en vangen, verstoren, opzettelijk vernielen van eieren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*); van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.34, eerste lid van de wet voor zover dit betreft het uitzetten van (eieren van) de platte schijfhoren. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft 'de Voortuin' ten zuiden van Woerden, direct grenzend aan de A12 (zie bijlage 1 voor een kaart van de planlocatie).

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecooloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecooloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen die invloed hebben op de beschermde soorten, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 5 bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring / vrijgeven door een ecooloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften 9 tot en met 11 en 14, geregistreerd.

9. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 4 van het bij de aanvraag gevoegde Activiteitenplan van maart 2020, alsmede de aanvulling op de aanvraag van 14 juni 2020 (zie bijlage 2 en bijlage 3 bij dit besluit) dienen te worden opgevolgd.
10. Er dient rekening gehouden te worden met broedende vogels door voor zover dat mogelijk is buiten het broedseizoen te werken. Indien dit niet mogelijk is, dient het plangebied voorafgaand aan de broedperiode ongeschikt gemaakt te zijn om te voorkomen dat vogels gaan broeden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.
11. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval bij de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn op de planlocatie.
12. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Na afloop van de werkzaamheden

13. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 8 dient bijgevoegd te worden. Het in voorschrift 14 genoemde beheerplan dient meegestuurd te worden.
14. Er dient een beheerplan te worden opgesteld door een deskundig ecoloog. Het beheer van de sloten dient toegespitst te zijn op de duurzame instandhouding van het leefgebied van de platte schijfhoren. Dit houdt in dat er gefaseerd geschoond zal worden en alleen wanneer dit echt noodzakelijk is. Dat wil zeggen dat steeds een deel van een sloot wordt geschoond (bijvoorbeeld een lengte helft), terwijl in andere delen de onderwatervegetatie intact blijft. De schoning dient niet volgens een vast schema te worden uitgevoerd en mag alleen plaatsvinden als bij een beoordeling vooraf blijkt dat de schoning werkelijk noodzakelijk is.

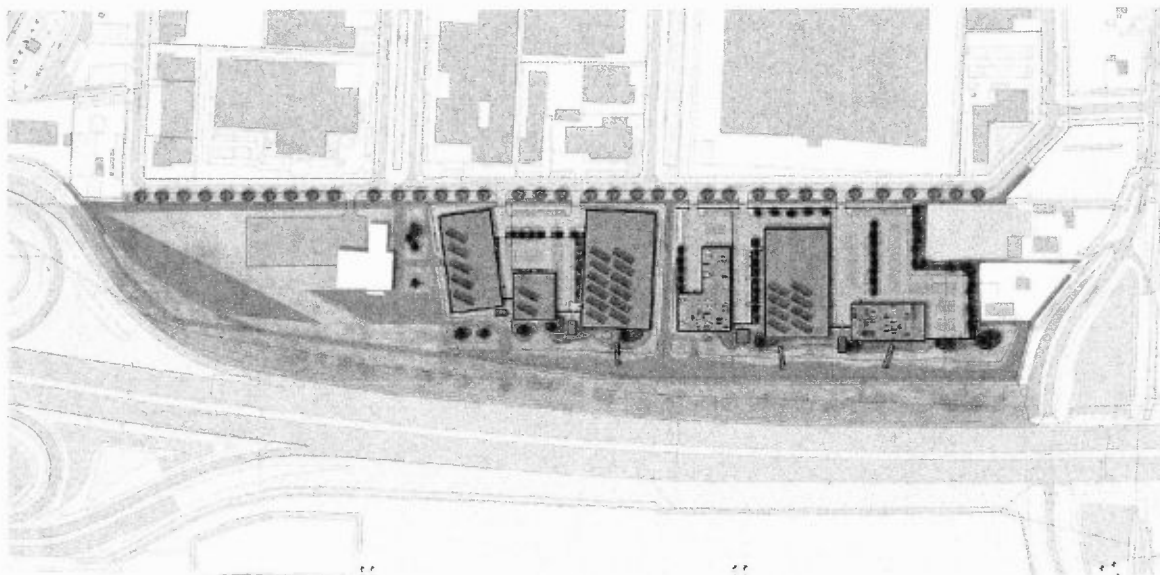
Contactgegevens

Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht, bereikbaar op telefoonnummer 030 – 258 33 11 of e-mailadres servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Bijlage 1 Kaart planlocatie



Figuur 2.1 | Plangebied De Voortuin te Woerden. Het plangebied betreft de ontwikkeling van het bedrijventerrein (ca. zeven ha). Het westelijk deel is bestemd voor een hotelontwikkeling (ca. drie ha) en maakt geen onderdeel uit van deze toetsing.



Figuur 2.2 | Stedenbouwkundigplan De Voortuin te Woerden (Inbo architecten, 2020).

4 Activiteitenplan

Onderstaand is per soort(groep) beschreven met welke mitigerende maatregelen er invulling wordt gegeven aan het voorkomen dan wel te verminderen van negatieve effecten op zowel soort- als populatieniveau.

4.1 Algemene maatregelen

- De werkzaamheden dienen door een ter zake kundige ecooloog begeleid te worden. Hierdoor wordt gewaarborgd dat de maatregelen op een juiste manier uitgevoerd worden en zo wordt er tevens invulling gegeven aan de algemene zorgverplichting (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming). In Bijlage B is beschreven wat door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaan wordt onder een ter zake kundige.
- Er moet een ecologisch werkprotocol opgesteld worden waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol moet op locatie aanwezig zijn en onder alle betrokken partijen bekend zijn.
- Werkzaamheden moeten aantoonbaar conform dit protocol worden uitgevoerd. Mochten er zich gedurende de werkzaamheden ten aanzien van beschermde soorten onvoorziene omstandigheden voordoen, wordt direct contact opgenomen met de ter zake kundige ecooloog.

4.2 Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de algemene zorgverplichting opgenomen. In dit artikel is beschreven dat eenieder verplicht is om voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De algemene zorgplicht geldt te allen tijde bij het uitvoeren van werkzaamheden, ongeacht of deze te typeren zijn als ruimtelijke ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud en ongeacht of er beschermde soorten aanwezig zijn. Dit laatste wil dus zeggen dat ook als er geen beschermde soorten voorkomen de

algemene zorgverplichting toch in acht genomen dient te worden. Hiervoor dienen algemene mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. Deze algemene mitigerende maatregelen zijn onderstaand beschreven.

- Werkzaamheden in het plangebied dienen met de minste schade voor aanwezige planten en dieren uitgevoerd te worden.
- Twee weken voorafgaande aan de werkzaamheden dienen de bermen en oevers in het plangebied gemaaid te worden (met een maaibalk ingesteld op 5 cm), zodat de vegetatie kort is. Hiermee is het plangebied onaantrekkelijk voor amfibieën en kleine zoogdieren en eventueel aanwezige dieren zullen voor een groot deel het gebied verlaten. Let op: bij het ongeschikt maken van het plangebied dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen, zie paragraaf 4.4.
- Controleer schuilplaatsen (bijvoorbeeld takkenhopen, zandhopen, puin) op aanwezige dieren en verwijder de schuilplaatsen, verplaats dieren naar een vergelijkbare locatie buiten het werkgebied.
- Wees alert op dieren in het plangebied. Wacht tot dieren zelfstandig het gebied hebben verlaten of zet dieren handmatig over naar een vergelijkbare locatie net buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
- Werk vanuit het midden naar de rand, of werk langzaam in één werkrichting zodat verstoorde dieren de mogelijkheid hebben om het plangebied te verlaten.
- Vrijkomend materiaal zoals bagger en maaisel minimaal één dag laten liggen voordat het verwijderd of verwerkt wordt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.
- Verlichting is alleen aan wanneer dat functioneel noodzakelijk is. De verlichting wordt voldoende afgeschermd en alleen op het werk gericht. Hiervoor wordt alleen verlichting gebruikt met een naar beneden gerichte lichtbundel.

- Daarnaast dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van bestaande wegen en paden.

Voor amfibieën en vissen zijn daarnaast onderstaande aanvullende maatregelen voor werkzaamheden in watergangen noodzakelijk om invulling te geven aan de zorgplicht.

- Werkzaamheden aan watergangen worden buiten de voortplantingsperiode van vissen en amfibieën uitgevoerd. Dat wil zeggen buiten de periode van grofweg 15 maart tot 15 augustus (Tabel 4.). Dempen van een watergang dient dus te gebeuren tussen 15 augustus en 15 maart (voorkeur september-oktober).
- Het dempen van watergangen dient alleen te gebeuren als er geen ijs op het water ligt en de wattertemperatuur minimaal 10°C is, zodat dieren nog energie hebben om te vluchten.
- De watergangen worden op een natuurvriendelijke wijze gedempt door één richting op te werken richting een open verbinding met een geschikte watergang zodat vissen en amfibieën kunnen vluchten.
- Wanneer er geen vluchtmogelijkheden zijn voor de vissen en amfibieën moeten voorafgaand aan het dempen aanwezige vissen en amfibieën weggevangen worden en verplaatst naar geschikte watergangen in de naaste omgeving.

4.3 Broedvogels

Algemene broedvogels zijn opportunisten die weinig eisen stellen aan hun omgeving. Alle vogelnesten zijn beschermd als ze in gebruik zijn. Algemene broedvogels zijn niet standvastig en kunnen ieder jaar op een andere plek broeden en zijn weinig kieskeurig. Soorten die tot broeden kunnen komen in of nabij het plangebied zijn onder andere wilde eend, scholekster en Kievit. De broedperiode loopt globaal van maart tot en met juli. Onderstaande maatregelen en aandachtspunten moeten in acht worden genomen ten aanzien van algemene broedvogels.

- Er kunnen in het plangebied algemene vogels tot broeden komen. Deze vogelnesten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode.
- De broedperiode loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn beschermd (Tabel 4.1).

- Wanneer er geen vogels nestelen, kan er begonnen worden met de ingreep. Bij aantreffen van een broedgeval in het plangebied wordt een rustzone afgezet en wordt de locatie met rust gelaten tot de jongen zijn uitgevlogen. Er mogen geen werkzaamheden in de directe zone rond een nest plaatsvinden. De omvang van deze zone wordt door de begeleidende ecoloog bepaald. Eventueel kan er met schermen gewerkt worden die visuele verstoring en/of verstoring door geluid naar een broedgeval beperken.
- Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van in gebruik zijnde nesten in de broed- en nestperiode. Voor permanent verlaten nestplaatsen geldt dit niet.
- Het is in dit kader aan te bevelen om de werkzaamheden voor zover dat mogelijk is buiten de broedperiode om uit te voeren.
- Indien dit niet mogelijk is, dient het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van algemene broedgevallen.
- Daarnaast kan het plangebied voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt gemaakt worden (vóór 1 maart) om te voorkomen dat broedvogels zich vestigen in het voorjaar. Hiervoor moet alle vegetatie in het plangebied gedurende het broedseizoen van maart-juli zeer kort (<10cm) worden gehouden door wekelijks te maaien. Dit geldt alleen voor locaties waar gedurende het broedseizoen werkzaamheden zijn gepland.
- Ook in de watergangen of op de oevers hiervan kunnen broedende vogels zitten. Hiervoor dienen de oevers van de watergangen kort (< 10 cm) gemaaid te worden, zodat in de beschutting van oeverbepanting geen nest wordt gemaakt.

4.4 Buizerd

Direct ten westen van het plangebied is een territorium van de buizerd vastgesteld.

- Het buizerdnest wordt gemarkeerd door een terzake kundige ecoloog en de straal van 75 meter rondom het nest wordt binnen het plangebied aangegeven met hekken of lint (Blj12, 2017).
- Gedurende de broedtijd van de buizerd- februari t/m 15 augustus - mogen geen werkzaamheden

worden uitgevoerd binnen een straal van 75 meter van het nest (Tabel 4.1).

- Indien het geriefhoutbosje met nest van de buizerd voorafgaand aan het broedseizoen (vóór 1 maart) is gekapt in verband met de hotelontwikkeling zijn bovenstaande maatregelen niet noodzakelijk.
- Een andere mogelijkheid is dat het nest niet in gebruik is. Meestal zijn in een territorium 2 of 3 horsten aanwezig, die in de loop der jaren rouleren qua gebruik. Indien de ecooloog na 4 veldbezoeken in de periode maart tot half mei geen aanwezigheid waarneemt, kan er ook binnen de straal van 75 meter van het nest worden gewerkt. De inventarisatie moet bij goede omstandigheden (zoals weersomstandigheden, moment op de dag) plaatsvinden en met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.
- Buizerds kunnen een nieuw nest maken in de nabije omgeving, bijvoorbeeld in bomen langs de Cattenbroekerdijk of langs de Haardijk, maar ook elders zijn genoeg geschikte nestbomen aanwezig (Figuur 3.2).
- Omdat een deel van het foerageergebied verdwijnt, zal het gebied ten zuiden van de A12 een kwalitatieve impuls krijgen door enkele kijkposten en zitplaatsen te realiseren in dit terrein. Een zitplaats kan bestaan uit een paal met een horizontale stok aan de bovenzijde. De locaties van deze zitpalen worden in overleg met een ter zake kundige ecooloog bepaald.

4.5 Platte schijfhoren

- De werkzaamheden in de watergangen dienen uitgevoerd te worden vóórdat de waterplanten zijn afgestorven en de platte schijfhoren zich heeft teruggetrokken in de bodem, dus voor eind oktober (Tabel 4.1).
- Hierbij dient de aanwezige watervegetatie in deze periode te worden verplaatst (geënt) naar een locatie waar op dat moment geen werkzaamheden plaatsvinden naar de nieuw gegraven

watergangen of naar geschikte locaties in bestaande watergangen.

- Er wordt gebruik gemaakt van een gefaseerde aanleg. Er wordt een flink deel van de oude watergangen gespaard en de nieuwe watergangen worden eerst in het droge gegraven. Daarna vindt aansluiting plaats met de nieuwe watergangen.
- Verplaatsen van watervegetatie met platte schijfhoren vindt plaats onder begeleiding van een ter zake kundig ecooloog.
- Voor de platte schijfhoren is de waterkwaliteit van groot belang. Vuil waterlozingen zullen niet plaatsvinden in het plangebied. Het een en ander wordt geregeld in de omgevingsvergunning.
- De eigenaren van de bedrijven zullen samen een consortium of vereniging van eigenaren oprichten dat zorg zal dragen voor het beheer en onderhoud van het landschappelijke deel van de Voortuin aan de hand van een beheerplan. Dit wordt in samenhang met HDSR geregeld. Het beheer dient toegespitst te zijn op de duurzame instandhouding van het leefgebied van de platte schijfhoren. Dit houdt in dat er gefaseerd geschoond zal worden en alleen wanneer dit echt noodzakelijk is. Dat wil zeggen dat steeds een deel van een sloot wordt geschoond (bijvoorbeeld een lengteheft), terwijl in andere delen de onderwatervegetatie intact blijft. Zo zou men de ene keer de noord- en oostoevers van watergangen kunnen schonen en de andere keer de zuid- en westoevers. Doordat dan steeds een deel van de vegetatie met slakken (en andere waterdieren) behouden blijft, kunnen de populaties zich van daaruit weer herstellen. Het beste kan de schoning niet volgens een vast schema worden uitgevoerd, maar alleen als bij een beoordeling vooraf blijkt dat de schoning werkelijk noodzakelijk is. Bij baggeren is het voor de platte schijfhoren en veel andere macrofauna van essentieel belang dat het gefaseerd uitgevoerd wordt. Door gefaseerd baggeren kan voorkomen worden dat waterpartijen niet in één keer van de gehele vegetatie en fauna worden ontdaan.

Tabel 4.1 | Overzicht kwetsbare periode per soort(groep).

Soort(groep)	jan	feb	ma	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Amfibieën*												
Vissen*												
Algemene broedvogels												
Buizerd												
Platte schijfhoren												

*en als er geen ijs op het water ligt en de watertemperatuur minimaal 10°C is

Bijlage 3 Relevante aanvulling op de aanvraag 14 juni 2020

De nieuwe watergangen worden als eerst gerealiseerd. Door een klein dammetje aangrenzend aan de watergang nog in stand te houden wordt voorkomen dat er al direct tijdens de werkzaamheden water vanuit de watergang het nieuwe deel in stroomt en dat het water in de watergang vertroebeld wordt. Wanneer de graafwerkzaamheden van het nieuw te graven deel afgerond zijn, wordt als laatste het tussenliggende dammetje verwijderd door het weg te trekken richting het nieuw gegraven deel. Hierdoor zal een deel van de vegetatie direct nieuwe watergang inspoelen en de overige watervegetatie wordt zo veel als mogelijk verplaatst (geënt) naar de nieuw gegraven watergangen. Op deze manier zullen de nieuwe watergangen direct geschikt zijn voor platte schijfhoren. Deze staan overigens allemaal ook in verbinding met de bestaande watergangen. Het water zal wel tijdelijk troebel zijn, maar dit zal snel (binnen één dag) naar de bodem zakken.